

Aan De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag Den Haag

Afschrift aan De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Datum 19 juni 2007

Ons kenmerk HDAB2007016616

Onderwerp Verslag Raad voor Algemene Zaken en Externe Betrekkingen
(RAZEB) van ministers van Defensie 14 mei 2007

Inleiding

Op 14 mei jl. kwamen de EU-ministers van Defensie bijeen in de Raad voor Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB). Tevens vergaderden de ministers van Defensie als Bestuursraad van het Europees Defensie Agentschap (EDA). Hieronder doe ik verslag van de belangrijkste punten van beide overleggen. Daarnaast was er een sessie over de planning van EVDB-missies in Kosovo en Afghanistan, waarover u reeds door de minister van Buitenlandse Zaken bent geïnformeerd.

EDA Bestuursraad

Op 14 mei vond en marge van de RAZEB een bijeenkomst plaats van de Bestuursraad van het Europees Defensie Agentschap (EDA) in ministersformatie. De ministers van Defensie ondertekenden een programmaovereenkomst voor het gezamenlijke investeringsprogramma *Force Protection* (bescherming van troepen, materieel en infrastructuur). Daarnaast stemde de Bestuursraad in met een strategie voor de Europese Defensie Technologische en Industriële Basis (EDTIB) en een voorstel voor een EDA studie naar integratie van onbemande vliegtuigen (UAV's) in het Europese luchtruim.

Het Hoofd van het Agentschap, Javier Solana sprak zijn tevredenheid uit over de voortgang die het afgelopen jaar is bereikt door het Agentschap. Daarnaast informeerde Solana de Bestuursraad over een voorgenomen wijziging in de topstructuur van het Agentschap. Binnenkort loopt de benoemingstermijn af van zowel Chief Executive Witney en zijn plaatsvervanger als van de vier beleidsdirecteuren (Onderzoek en Technologie, Materieel, Industrie en Markt en Capaciteiten). Solana stelde voor om een nieuwe managementstructuur op te zetten waarbij de Chief Executive twee plaatsvervangers krijgt, één voor operationele aangelegenheden en één voor strategie.

Gezamenlijk Investeringsprogramma Force Protection

De ministers van Defensie van 19 EU-lidstaten en Noorwegen ondertekenden de programma overeenkomst voor het Gezamenlijke Investeringsprogramma Force Protection. Het voorziene budget (inclusief de bijdrage van Noorwegen) bedraagt ruim 54 miljoen euro voor een periode van drie jaar, waarvan Nederland 4 miljoen euro bijdraagt.

Rapport Chief Executive Witney

Witney benadrukte in zijn rapport het belang van spoedige voltooiing van het Capaciteiten Ontwikkelings Plan (*Capability Development Plan* of CDP). Het CDP benoemt de prioriteiten voor Europese capaciteitenontwikkeling voor de korte en (middel)lange termijn. Het CDP moet tevens concrete mogelijkheden voor samenwerking identificeren. Witney vroeg tevens aandacht voor het verzoek van het Agentschap aan de lidstaten om tenminste één project aan te dragen dat men geschikt acht voor internationale samenwerking. Hij riep landen op een beroep te doen op het EDA voor het oplossen van problemen met de invulling van capaciteitenbehoeften, zoals projecten die ze wel graag uit willen voeren, maar die ze niet alleen kunnen financieren. Tenslotte sprak Witney de hoop uit dat de lidstaten er dit jaar wel in zullen slagen overeenstemming te bereiken over het driejarig Financieel Raamwerk voor het EDA.

Europese Defensie Materieel Markt (EDEM)

Het Agentschap informeerde de lidstaten over de stand van zaken. Zowel het Electronische Bulletin Board fase 1 (overheidsopdrachten) als 2 (opdrachten van bedrijven voor toeleveranciers) functioneren goed en het EDA heeft positieve reacties ontvangen van de

defensie-industrie op de lancering van EBB fase 2. Vijftien lidstaten hebben inmiddels contracten gepubliceerd op het bulletin board. Finland riep de overige landen op dat ook te gaan doen. Hongarije deelde mee vanaf 1 juli 2007 mee te zullen doen aan de Gedragscode voor Defensieverwerving waaraan al 22 lidstaten meedoen.

Europese Defensie Technologische en Industriële Basis (EDTIB)

Het Agentschap presenteerde een EDTIB-strategie die het kader schept voor de toekomst van de Europese defensie-industrie en kennisinstituten. Een aantal lidstaten (Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Portugal en Finland) was zeer positief over de strategie. Ik heb benadrukt dat Nederland een gezonde Europese technologische en industriële basis van grote waarde acht voor de invulling van onze behoefte aan militaire capaciteiten. In de toekomst kan niet langer sprake zijn van gesloten nationale ketens van grote leveranciers van defensiematerieel en hun toeleveranciers van systemen en onderdelen. Europese netwerken van hoofdleveranciers en kleinere, innovatieve bedrijven moeten vanzelfsprekend worden en eerlijke concurrentie moet mogelijk zijn. Finland, Letland, Slovenië en Tsjechië vroegen ook aandacht voor de positie van toeleveranciers, inclusief het midden- en kleinbedrijf binnen de EDTIB. Tsjechië stelde dat staatssteun en belemmeringen voor intracommunautair verkeer moesten worden aangepakt. Finland, Frankrijk en Griekenland wezen op de noodzaak van bevoorradingszekerheid. De Europese Commissie verwelkomde de EDTIB strategie en gaf aan ook in de toekomst met het EDA te willen samenwerken aan de totstandkoming van de EDTIB. De Europese Commissie zal dit najaar voorstellen presenteren die de initiatieven van het EDA moeten versterken. De Bestuursraad ging vervolgens akkoord met de EDTIB strategie.

Unmanned Aerial Vehicles (UAV's)

Witney gaf ook een korte toelichting op het voorstel om een studie uit te voeren naar de mogelijkheden voor integratie van onbemande vliegtuigen in het civiele luchtruim. De studie moet zowel inzicht geven in de benodigde technische ontwikkelingen als in de regelgeving van deze integratie. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Italië spraken steun uit voor dit initiatief en benadrukten het belang van de studie voor militaire en civiele toepassingen van UAV's. Gezien de grote mate van concurrentie op dit gebied moet Europa op korte termijn resultaten boeken. Het Verenigd Koninkrijk voegde hier aan toe dat Europese ontwikkelingen op het gebied van standaarden wel moeten aansluiten bij

ontwikkelingen buiten Europa (Navo, VS). De Bestuursraad stemde in met het uitvoeren van deze studie.

Indicatoren en strategische doelen

Het Agentschap deelde mee voortgang te hebben geboekt in de ontwikkeling van doelstellingen (benchmarks) voor prestaties van de landen op defensiegebied. Het Agentschap verzocht de Bestuursraad een benadering te steunen waarbij een combinatie wordt gemaakt van een Europese benchmark en nationale doelstellingen op vrijwillige basis. Tijdens de volgende Bestuursraad zal het Agentschap meer specifieke voorstellen doen voor de invulling (hoogte en toepassingsgebieden) van deze benchmarks. De Bestuursraad steunde het EDA voorstel.

Implementatie van de Joint Action

Het Agentschap was van mening dat de Joint Action (het oprichtingsbesluit) voor het EDA nog steeds voldoet en geen aanpassing behoeft. Tot nu toe bleek de vaststelling van een driejarig Financieel Raamwerk het enige probleem bij de implementatie van de Joint Action. Solana sprak de hoop uit dat de Bestuursraad er dit najaar wel in zal slagen hierover overeenstemming te bereiken.

Raad voor Algemene Zaken en Externe Betrekkingen

De ministers van Defensie hebben tijdens hun vergaderdeel van de RAZEB gesproken over de 'lessons learned' van EUFOR RD Congo en over militaire capaciteitsversterking.

EU-VN / Lessons learned EUFOR RD Congo

De Duitse voorzitter, minister Jung refereerde aan een geslaagd seminar over de verbetering van de EU-VN samenwerking dat van 19 tot 21 maart in Berlijn is gehouden. Daar werd geconstateerd dat de samenwerking tussen beide organisaties kan worden verdiept door een betere informatie-uitwisseling, door het delen van ervaringen, en door vroegtijdige samenwerking bij crisisbeheersingsoperaties. Wat betreft de militaire EU-missie in de DR Congo, die in de tweede helft van 2006 werd gehouden, herinnerde Jung aan de eerdere discussie tijdens de informele bijeenkomst van ministers van Defensie in Wiesbaden waar

verschillende ministers hadden opgeroepen tot verbetering van de planning van militaire operaties. SG/HV Solana constateerde dat de capaciteit voor militaire strategische planning in detail moeten worden onderzocht.

De Franse minister Alliot-Marie riep op tot pragmatisme ten aanzien van de mogelijke verbetering van de militaire planningscapaciteit. De voorbereiding van EUFOR RD Congo had aangetoond dat er lacunes waren en deze zouden moeten worden opgelost. Om geloofwaardig te zijn, zou de EU moeten beschikken over een permanente capaciteit voor planning en aansturing van militaire operaties. De benodigde capaciteit moest duidelijk geïdentificeerd worden en voorzien worden van kwalitatief hoogwaardig personeel. Volgens Alliot-Marie kan de EU deze kwestie niet langer uitstellen. Door het EVDB te versterken wordt de Europese Unie versterkt, alsmede de veiligheidspolitieke rol van de EU in de wereld, aldus mijn Franse collega.

Ook mijn Spaanse, Luxemburgse en Griekse collega's waren in verschillende bewoordingen voorstander van de vorming van meer permanente structuren voor militaire planning. Mijn Italiaanse collega drong echter aan op onderscheid tussen operationele en strategische planning en waarschuwde tegen overhaaste conclusies. Ik heb het belang onderstreept van de kwaliteit van de EU planning en besluitvorming, aangezien dit zijn weerslag heeft op de nationale processen. Ik heb ook bepleit dat in de eerste fase van politiek-strategische planning (uitwerking van het Crisis Management Concept) de militaire uitvoerbaarheid van de beoogde missie moet worden betrokken. Daarbij heb ik de kanttekening geplaatst dat ik ervan overtuigd ben dat deze verbeteringen binnen de huidige structuren en mogelijkheden moeten worden gezocht. Het Verenigd Koninkrijk betoogde dat de voorbereiding van EUFOR RD Congo juist aantoonde dat het gebruik van nationale hoofdkwartieren werkt en dat verbeteringen vooral in de procedures moeten worden gezocht. De Britse vertegenwoordiger herinnerde er nog eens aan tegen een permanente structuur in Brussel te zijn, aangezien hiermee reeds beschikbare capaciteiten (nationaal en bij de Navo) zouden worden gedupliceerd. Ook mijn Sloveense en Poolse collega's bleken geen voorstander van permanente structuren. Finland vond vooral dat de huidige structuren, in het bijzonder de civiel-militaire cel van de EUMS, beter gebruikt konden worden.

Militaire Capaciteiten

De Duitse voorzitter Jung, SG/HV Solana en de voorzitter van het EUMC gaven een overzicht van de lopende initiatieven: de mogelijke herziening van het Rapid Response-concept van de EU; de ontwikkeling van een Capability Development Plan, de uitwerking van de Progress Catalogue met conclusies over de EU-gereedheid ten opzichte van de Headline Goal 2010 en de beschikbaarheid van de EU Battlegroups na 2010. De voorzitter van het EUMC, generaal Bentégeat, vermeldde dat Turkije zijn bijdrage aan de Force Catalogue van de EU (waar het als supplement was opgenomen) heeft teruggetrokken. Er waren overigens nog geen indicaties dat dit ook zou gelden voor lopende EU-operaties waarin Turkije participeert.

De Franse minister Alliot-Marie vond dat naast al deze plannen juist concrete actie geboden was om de Europese militaire vermogens te versterken. Zij noemde hierbij de European Gendarmerie Force – die volgens haar beschikbaar was voor inzet in zowel Bosnië als Kosovo – als voorbeeld van concrete samenwerking. Het Verenigd Koninkrijk en Slovenië waarschuwden tegen het creëren van nieuwe behoeften bij de herziening van het Rapid Response-concept; deze zou binnen het vastgestelde ambitieniveau moeten blijven. Mijn Griekse collega onderstreepte tot slot het belang van de maritieme dimensie van het EVDB.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop